اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE, INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

تهران، پایتخت تجارت ایران

شماره

معاونت امور بین‌الملل و توسعه تجارت
دبیرخانه توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری
بخش خصوصی با چین

نیمه اول تیرماه ۱۴۰۵

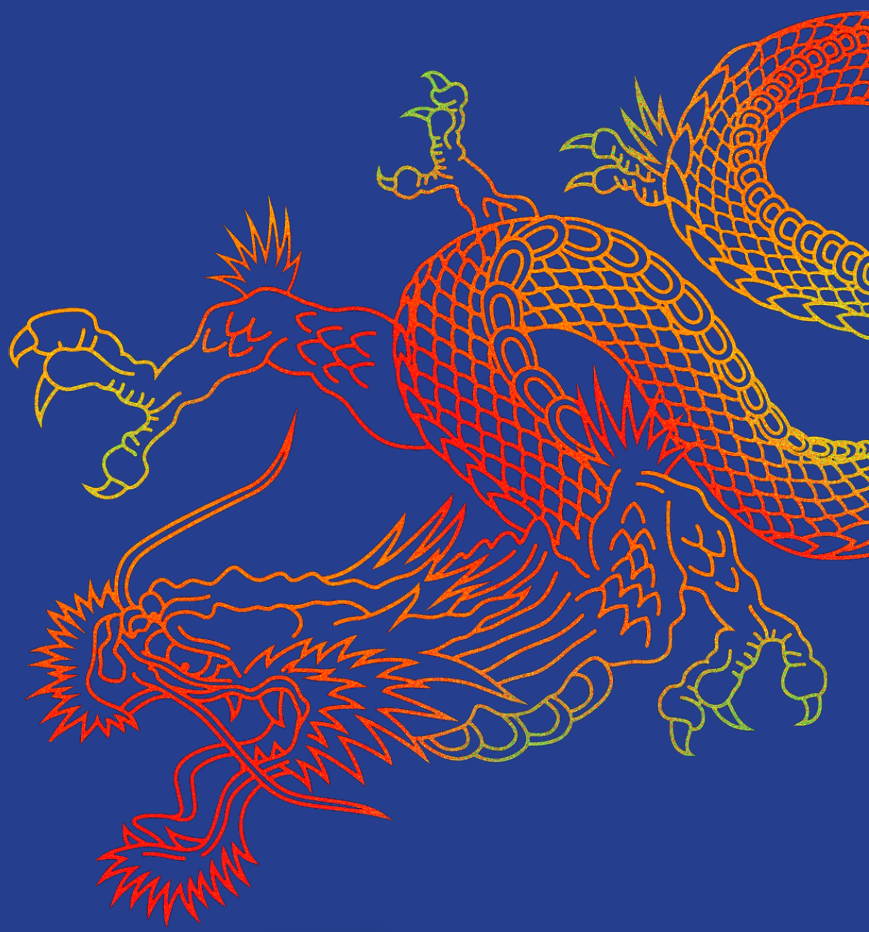

اخبار اقتصادی جمهوری خلق چین

عناوین اخبار و گزارش‌ها:

سخن هفته - همکاری با چین در غرب‌آسیای جدید؛ از فرصت تا الزام .....

الف - اخبار اقتصادی جمهوری خلق چین.....

عناوین اخبار:

۱- بازگشت رشد به صنعت چین با موج جهانی هوش مصنوعی .....

۲- دوگانگی اقتصاد چین؛ رونق تولید، احتیاط در مصرف .....

۳- پکن نظارت بر بدهی‌های دولت‌های محلی را تشدید کرد .....

۴- اروپا و چین؛ از جدایی اقتصادی به مدیریت وابستگی .....

۵- آینده کمربند و راه؛ صنعت، فناوری و زنجیره‌های ارزش .....

۶- شیونگ‌آن، الگوی شهر آینده چین .....

۷- امنیت غذایی؛ از سیاست کشاورزی به راهبرد امنیت ملی چین .....

ب - مهمترین اخبار و تحولات اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در ۳ هفته گذشته .....

ج - گزارش ویژه (از سلسله گزارش های چین شناسی) .....

چین وارد مرحله «اقتصاد امنیت‌محور» شده است.....

دبیرخانه توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری بخش خصوصی با چین

۱۴۳

نیمه اول تیرماه ۱۴۰۵

همکاری با چین در غرب آسیای جدید؛ از فرصت تا الزام

تحولات ماه‌های اخیر نشـان می‌دهد که سیاسـت منطقه‌ای چین در غـرب آسـیا وارد مرحلـه‌ای جدیـد از بلوغ و تنوع شـده اسـت. پکن، ضمن حفظ جایـگاه ایران به‌عنوان یکی از شـرکای مهم خود، رویکردی متوازن را در توسـعه مناسـبات با مجموعه‌ای از بازیگران منطقـه، از کشـورهای حوزه خلیـج فارس و عـراق تا مصر و سـایر اقتصادهـای اثرگذار، دنبـال می‌کند. این رویکرد بیانگر آن اسـت که چیـن، همکاری‌های اقتصـادی و راهبردی خود را بیش از گذشـته بر پایه تنوع شرکا، کاهش ریسک و تقویت پیوندهای منطقه‌ای تنظیم می‌کند.

در چنیـن فضایـی، فرصت‌های پیش روی ایران بیـش از هر زمان دیگری به کیفیت محیط کسب‌وکار، ثبات در سیاست‌گذاری، قابلیت پیش‌بینـی و توانایـی تعریف پروژه‌های مشـترک وابسـته اسـت. مزیت‌هـای ژئوپلیتیکی، منابع انـرژی، ظرفیت‌هـای ترانزیتی و توان صنعتی کشـور زمانی به مزیت رقابتی تبدیل خواهند شد که در قالب پروژه‌هـای اقتصادی مشـخص، قابل اجرا و مبتنی بـر منافع متقابل ارائه شوند.

از سـوی دیگر، تحـولات جاری منطقه نشـان می‌دهـد که رقابت برای جذب سـرمایه، فناوری و مشـارکت در زنجیره‌های ارزش، به‌طور فزاینده‌ای میان کشـورهای غرب آسیا در جریان است. در این رقابت، کشـورهایی موفق‌تر خواهند بود که بتوانند محیطی مطمئن‌تر برای همکاری‌های بلندمدت، اجرای پروژه‌های مشـترک و تعامل سازنده با شرکای بین‌المللی فراهم آورند.

بر این اساس، آینده روابط تهران و پکن بیش از آنکه تابع تحولات مقطعی سیاسـی باشـد، بـه میزان تـوان دو کشـور در خلـق ارزش مشـترک، تکمیل‌کنندگی اقتصادی، مدیریت هوشـمندانه ریسک و تعریف همکاری‌های پایدار بستگی خواهد داشت. در این چارچوب، تقویـت نقـش بخـش خصوصـی، توسـعه دیپلماسـی اقتصادی و طراحـی ابتـکارات مشـترک می‌توانـد جایـگاه ایـران را در نقشـه همکاری‌های آینده چین در غرب آسیا بیش از پیش تثبیت کند.

الف - اخبار اقتصادی جمهوری خلق چین

۱ بازگشت رشد به صنعت چین با موج جهانی هوش مصنوعی

شرح خبر: شاخص رسمی مدیران خرید (PMI) بخش تولید چین در پایان ماه ژوئن بار دیگر به بالای مرز ۵۰ واحد بازگشت و وارد محدوده رشد شد. مهم‌ترین عامل این بهبود، افزایش سفارش‌های خارجی برای محصولات مرتبط با هوش مصنوعی، از جمله تراشه‌ها، تجهیزات پردازش داده و رایانه‌های پیشرفته، بود. همزمان، اجرای پروژه‌های زیربنایی داخلی نیز بخشی از تقاضای صنعتی را تقویت کرد.

منابع: REUTERS، اداره ملی آمار چین

تحلیل: نکته مهم این خبر آن است که موتور رشد صنعت چین در حال تغییر است. در دهه گذشته، صنایع سنتی مانند فولاد، سیمان و ساختمان، موتور محرک اقتصاد این کشور بودند؛ اما امروز صادرات محصولات پیشرفته مرتبط با هوش مصنوعی (AI)، تجهیزات الکترونیکی و صنایع دانش‌بنیان نقش پررنگ‌تری یافته‌اند. به بیان دیگر، پکن موفق شده است بخشی از رکود بازار مسکن را با رشد صنایع فناوری‌محور جبران کند. البته این رشد هنوز متوازن نیست؛ زیرا بخش قابل توجهی از آن بر تقاضای خارجی استوار است و مصرف داخلی همچنان ضعیف باقی مانده است.

پیامد جهانی: رقابت جهانی در حوزه هوش مصنوعی از مرحله نرم‌افزار عبور کرده و اکنون به رقابت در زنجیره تولید سخت‌افزار، تجهیزات و زیرساخت‌های صنعتی رسیده است.

پیامد برای ایران: همکاری با چین در سال‌های آینده بهتر است تنها به واردات تجهیزات محدود نشود، بلکه توسعه نرم‌افزار، مراکز داده، خدمات هوش مصنوعی و آموزش نیروی انسانی نیز در دستور کار قرار گیرد.

۲ دوگانگی اقتصاد چین؛ رونق تولید، احتیاط در مصرف

شرح خبر: داده‌های اقتصادی ماه مه و تحلیل‌های منتشرشده در دو هفته اخیر نشان می‌دهد فروش خرده‌فروشی چین برای نخستین بار در بیش از سه سال گذشته کاهش یافته و سرمایه‌گذاری در بخش املاک نیز همچنان روندی نزولی دارد. در مقابل، صنایع پیشرفته و صادرات فناوری عملکرد بهتری از خود نشان داده‌اند.

منابع: REUTERS، CAIXIN GLOBAL

تحلیل: این دوگانگی، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های اقتصاد چین در شرایط کنونی است؛ از یک سو، کارخانه‌ها همچنان سفارش دارند و از سوی دیگر، خانوارها هنوز با احتیاط هزینه می‌کنند. به همین دلیل، شی جین‌پینگ طی دو سال اخیر بارها بر مفهوم «توسعه باکیفیت» تأکید کرده است؛ زیرا بدون افزایش اعتماد مصرف‌کنندگان، رشد اقتصادی در بلندمدت پایدار نخواهد بود. به نظر می‌رسد در ماه‌های آینده، سیاست‌های حمایتی دولت بیش از گذشته به سمت تحریک مصرف، توسعه بخش خدمات و افزایش درآمد خانوارها حرکت کند.

پیامد جهانی: وابستگی رشد اقتصاد چین به صادرات همچنان ادامه خواهد داشت و این موضوع می‌تواند احتمال بروز یا تشدید تنش‌های تجاری با برخی اقتصادهای بزرگ را افزایش دهد.

پیامد برای ایران: در کنار صادرات مواد خام، بازار مصرف چین نیز باید به‌عنوان یک فرصت مستقل مورد توجه قرار گیرد؛ به‌ویژه در حوزه‌های مواد غذایی، محصولات کشاورزی، گردشگری و کالاهای دارای ارزش افزوده.

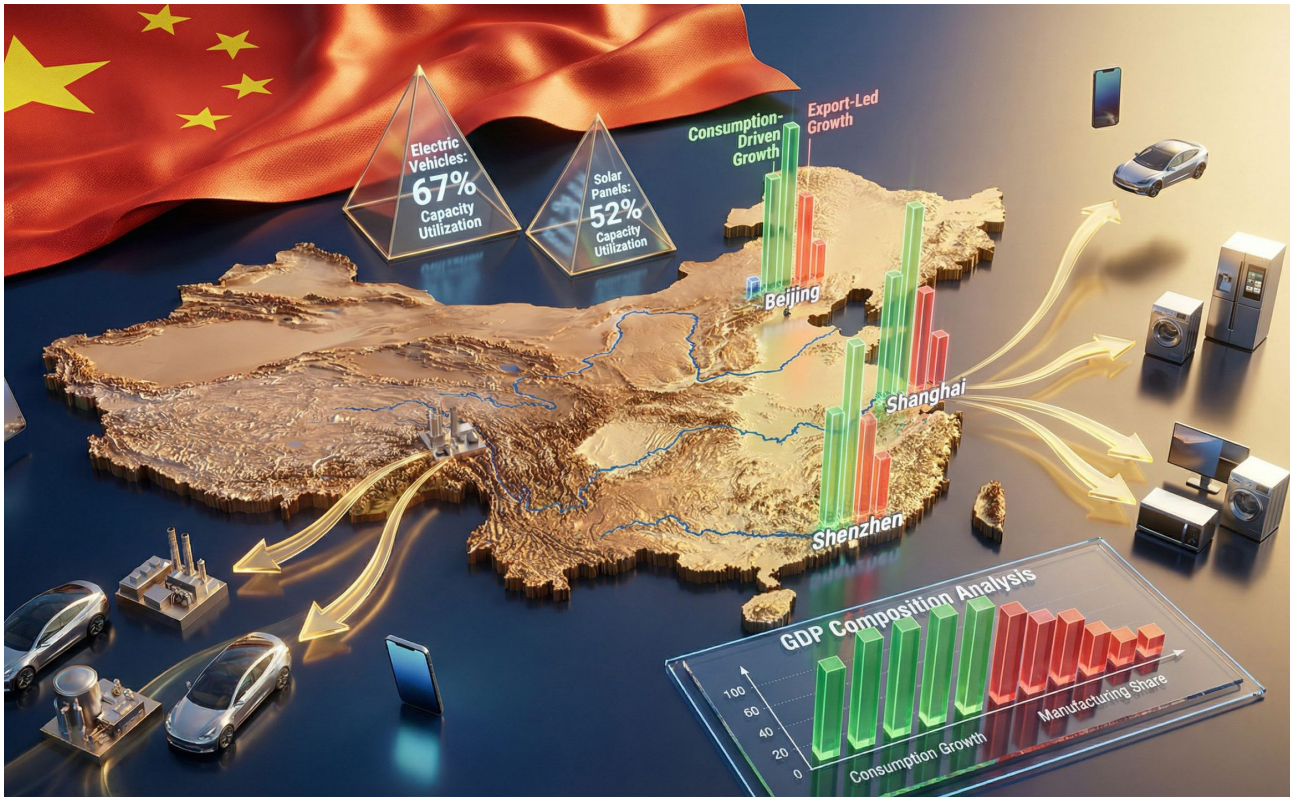

۳ پکن نظارت بر بدهی‌های دولت‌های محلی را تشدید کرد

شرح خبر: در دو هفته گذشته، گزارش‌های رسمی و تحلیلی نشان داد که دولت مرکزی چین نظارت بر بدهی‌های دولت‌های محلی را تشدید کرده است. گزارش حسابرسی ملی حتی از مواردی پرده برداشت که برخی دولت‌های محلی، برای مطلوب‌تر نشان دادن وضعیت مالی خود، بدهی‌ها را به‌صورت صوری از سامانه‌های ثبت حذف کرده بودند. همزمان، برنامه‌های جدیدی برای اصلاح ساختار مالی و افزایش شفافیت مالی دولت‌های محلی در دستور کار قرار گرفته است.

منابع: CAIXIN GLOBAL، وزارت دارایی چین

تحلیل: این خبر از اهمیت بالایی برخوردار است؛ زیرا نشان می‌دهد پکن دیگر تنها به کاهش بدهی‌ها اکتفا نمی‌کند، بلکه بر ارتقای کیفیت حکمرانی مالی نیز تمرکز دارد. چین به این جمع‌بندی رسیده است که رشد اقتصادی بدون انضباط مالی، در بلندمدت می‌تواند به بحران منجر شود. از این‌رو، مبارزه با پنهان‌کاری مالی، افزایش شفافیت و اصلاح ساختار تأمین مالی دولت‌های محلی، اکنون به یکی از اولویت‌های اصلی سیاست اقتصادی این کشور تبدیل شده است.

پیامد جهانی: اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی به اقتصاد چین، بیش از گذشته، به میزان موفقیت این اصلاحات وابسته خواهد بود.

پیامد برای ایران: این تجربه نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران خارجی تنها به نرخ بازده توجه نمی‌کنند؛ بلکه شفافیت مالی، قابلیت پیش‌بینی و سلامت نظام تأمین مالی پروژه‌ها نیز در تصمیم‌گیری آنان نقشی تعیین‌کننده دارد.

بدهی قانونی دولت‌های محلی چین افزایش یافت

مانده بدهی (تریلیون یوان)

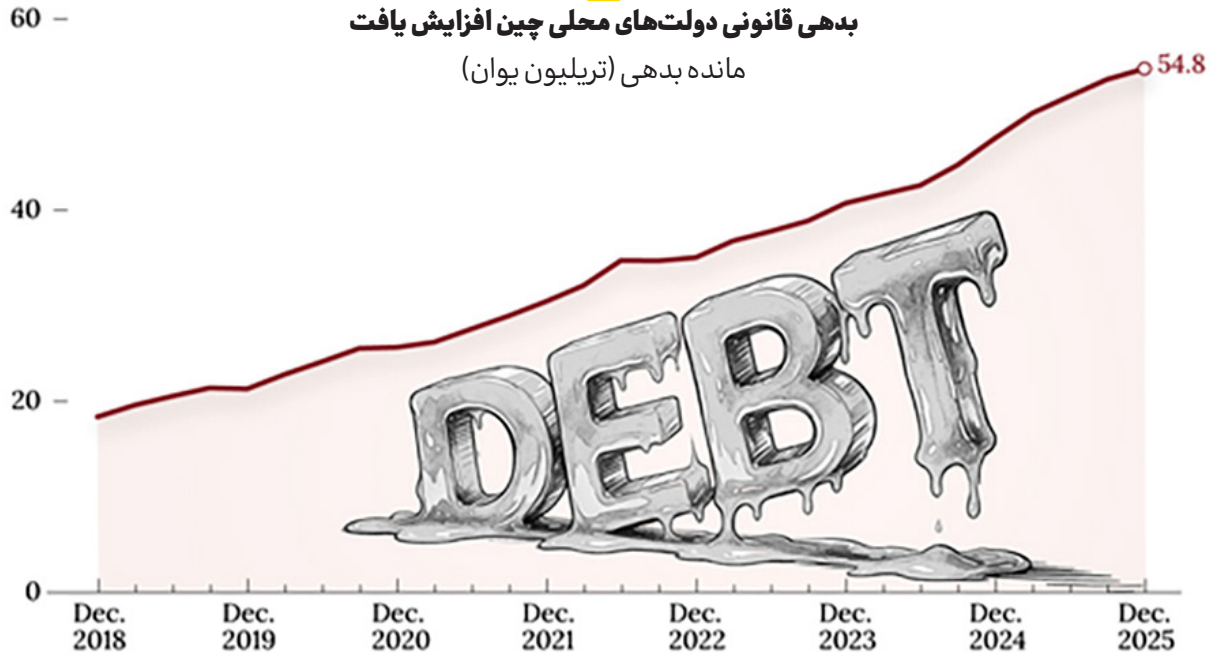

۴ اروپا و چین؛ از جدایی اقتصادی به مدیریت وابستگی

شرح خبر: در دو هفته اخیر، مقامات اتحادیه اروپا بار دیگر بر ادامه سیاست De-risking (کاهش ریسک) در قبال چین تأکید کردند. در همین راستا، بسته‌های جدیدی برای کاهش وابستگی شرکت‌های اروپایی به تأمین‌کنندگان منفرد، به‌ویژه در حوزه مواد خام حیاتی، نیمه‌هادی‌ها، باتری خودروهای برقی و تجهیزات فناوری پیشرفته، در دست بررسی قرار گرفته است. با این حال، مقامات اروپایی تأکید کرده‌اند که هدف، قطع روابط اقتصادی با چین نیست، بلکه افزایش تاب‌آوری زنجیره‌های تأمین و کاهش آسیب‌پذیری‌های راهبردی است.

منابع: REUTERS، کمیسیون اروپا

تحلیل: اروپا اکنون به این نتیجه رسیده است که جدایی کامل اقتصادی از چین نه ممکن است و نه مطلوب. از سوی دیگر، چین نیز دقیقاً همین رویکرد را دنبال می‌کند؛ یعنی کاهش وابستگی به فناوری غرب، بدون قطع همکاری با اقتصاد جهانی. به بیان دیگر، دو طرف به سمت یک الگوی مشترک حرکت می‌کنند: تنوع‌بخشی به جای انزوا.

این احتمالاً یکی از مهم‌ترین روندهای اقتصاد جهانی در سال‌های آینده خواهد بود؛ روندی که در آن کشورها تلاش می‌کنند وابستگی‌های پرریسک را کاهش دهند، اما در عین حال مزایای تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی را حفظ کنند.

پیامد جهانی: زنجیره‌های تأمین جهانی از الگوی «تمرکز بر یک کشور» به سمت الگوی «چندمرکزی» حرکت خواهند کرد.

پیامد برای ایران: ایران می‌تواند با توسعه زیرساخت‌های لجستیکی، مناطق ویژه اقتصادی و صنایع فرآوری، خود را به‌عنوان یکی از حلقه‌های جایگزین در زنجیره‌های تأمین منطقه معرفی کند؛ مشروط بر آنکه ریسک‌های مالی، حقوقی و اجرایی پروژه‌ها کاهش یابد.

فراتر از تجارت

روابط اتحادیه اروپا و چین همان‌قدر که عمیق است، گسترده نیز هست

*منبع: یورواستات

۵ آینده کمربند و راه؛ صنعت، فناوری و زنجیره‌های ارزش

شرح خبر: در دیدار اخیر رهبران چین و پاکستان، دو طرف بر تسریع اجرای نسخه جدید کریدور اقتصادی چین-پاکستان (CPEC 2.0) تأکید کردند. برخلاف مرحله نخست، که تمرکز اصلی بر احداث جاده، بندر، نیروگاه و زیرساخت‌های حمل‌ونقل بود، در نسخه جدید، همکاری‌ها به حوزه‌هایی مانند صنایع تولیدی، کشاورزی مدرن، اقتصاد دیجیتال، هوش مصنوعی، آموزش نیروی انسانی و توسعه زنجیره‌های صنعتی گسترش یافته است. همچنین، بر مشارکت کشورهای ثالث و تبدیل بندر گوادر به یک مرکز اتصال منطقه‌ای تأکید شد.

منابع: وزارت امور خارجه چین، QUETTA VOICE، بیانیه مشترک چین و پاکستان

تحلیل: این تحول نشان می‌دهد که ابتکار کمربند و راه وارد مرحله دوم بلوغ خود شده است. اگر در سال‌های ابتدایی، موفقیت پروژه‌ها با تعداد کیلومترهای راه‌آهن یا ظرفیت بنادر سنجیده می‌شد، امروز معیار موفقیت، ایجاد اشتغال، شکل‌گیری صنایع، انتقال فناوری و خلق ارزش افزوده است. پکن اکنون ترجیح می‌دهد به جای اجرای پروژه‌های عظیم اما پرریسک، از پروژه‌هایی حمایت کند که سریع‌تر به بهره‌برداری می‌رسند و بازگشت سرمایه آن‌ها شفاف‌تر و قابل پیش‌بینی‌تر است.

پیامد جهانی: ابتکار کمربند و راه، از یک پروژه عمرانی، به یک برنامه جامع توسعه اقتصادی و صنعتی در حال تحول است.

پیامد برای ایران: برای ایران، صرف توسعه کریدورها یا بنادر کافی نیست. اگر این زیرساخت‌ها به صنایع، مراکز لجستیکی، شهرک‌های صنعتی و خدمات دارای ارزش افزوده متصل نشوند، مزیت رقابتی پایداری ایجاد نخواهد شد.

۶ شیونگ‌آن، الگوی شهر آینده چین

شرح خبر: دولت چین در دو هفته گذشته بار دیگر بر تسریع توسعه منطقه جدید شیونگ‌آن تأکید کرد. این منطقه که از مهم‌ترین پروژه‌های ملی چین محسوب می‌شود، به‌عنوان پایگاه آزمایش نسل جدید شهرهای هوشمند، خدمات دیجیتال، حمل‌ونقل هوشمند، دولت الکترونیک، شبکه‌های سبز انرژی و استقرار صنایع دانش‌بنیان توسعه می‌یابد. همزمان، سیاست‌های جدیدی برای جذب شرکت‌های فناوری، دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی به این منطقه اعلام شده است.

منابع: کمیسیون ملی توسعه و اصلاحات چین (NDRC)، دولت منطقه جدید شیونگ‌آن

تحلیل: شیونگ‌آن فقط یک شهر جدید نیست، بلکه نمونه‌ای از الگوی توسعه آینده چین است. در این الگو، شهرسازی با فناوری، آموزش، نوآوری، سرمایه‌گذاری و صنعت به‌صورت هم‌زمان طراحی و اجرا می‌شود. پکن تلاش می‌کند از تمرکز بیش از حد فعالیت‌های اقتصادی در پکن بکاهد و قطب‌های جدیدی ایجاد کند که هم ظرفیت جذب نخبگان را داشته باشند و هم صنایع پیشرفته را در خود جای دهند.

پیامد جهانی: رقابت آینده شهرها، بیش از آنکه بر وسعت یا جمعیت استوار باشد، بر توان آن‌ها در جذب نوآوری، فناوری و اقتصاد دیجیتال متمرکز خواهد شد.

پیامد برای ایران: تجربه شیونگ‌آن نشان می‌دهد که مناطق ویژه اقتصادی زمانی موفق خواهند بود که علاوه بر زیرساخت، از دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی، شرکت‌های دانش‌بنیان، خدمات مالی و محیطی مناسب برای نوآوری نیز برخوردار باشند.

۷ امنیت غذایی؛ از سیاست کشاورزی به راهبرد امنیت ملی چین

شرح خبر: در دو هفته گذشته، امنیت غذایی بار دیگر در نشست‌های دولتی و مقالات راهبردی چین مورد تأکید قرار گرفت. دولت چین برنامه‌های خود را برای افزایش تولید غلات، توسعه فناوری‌های بذر، حفاظت از اراضی کشاورزی، بهبود بهره‌وری آب، تقویت ذخایر راهبردی و تنوع‌بخشی به منابع واردات محصولات غذایی ادامه داده است. این اقدامات در چارچوب سیاست کلان «امنیت ملی همه‌جانبه» دنبال می‌شود.

منابع: مجله QUISHI، وزارت کشاورزی و امور روستایی چین (MARA)

تحلیل: برای چین، امنیت غذایی دیگر صرفاً یک موضوع کشاورزی نیست، بلکه بخشی از امنیت ملی، امنیت اقتصادی و امنیت ژئوپلیتیکی به شمار می‌رود. پکن نمی‌خواهد در صورت وقوع بحران‌های بین‌المللی، اعمال تحریم‌های احتمالی یا اختلال در مسیرهای دریایی، تأمین مواد غذایی کشور با مشکل مواجه شود. به همین دلیل، به‌طور هم‌زمان سه سیاست را دنبال می‌کند: افزایش تولید داخلی، سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین کشاورزی و تنوع‌بخشی به واردات از کشورهای مختلف. این رویکرد، بازتاب همان فلسفه‌ای است که امروز در سایر حوزه‌های اقتصاد چین نیز مشاهده می‌شود؛ یعنی کاهش وابستگی به یک منبع و افزایش تاب‌آوری در برابر ریسک‌ها.

پیامد جهانی: امنیت غذایی در دهه آینده به یکی از محورهای اصلی رقابت‌های ژئوپلیتیکی و همکاری‌های اقتصادی تبدیل خواهد شد و کشورهایی که بتوانند تولیدی پایدار و قابل اتکا داشته باشند، جایگاه مهم‌تری در زنجیره تجارت جهانی به دست خواهند آورد.

پیامد برای ایران: برای ایران، این روند فرصتی است تا همکاری با چین را فراتر از صادرات محصولات خام کشاورزی تعریف کند. انتقال فناوری‌های آبیاری، اصلاح بذر، مکانیزاسیون کشاورزی، توسعه صنایع غذایی و مدیریت منابع آب می‌تواند به محورهای جدید همکاری تبدیل شود؛ حوزه‌هایی که هم با اولویت‌های راهبردی چین همسو هستند و هم به ارتقای امنیت غذایی و افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی ایران کمک می‌کنند.

جمع‌بندی اخبار

اگر خبرهای این بخش را کنار هم قرار دهیم، یک پیام روشن دیده می‌شود: چین دیگر صرفاً زیرساخت نمی‌سازد؛ اکوسیستم می‌سازد. چه در کمربند و راه، چه در شیونگ‌آن، چه در امنیت غذایی و حتی در نگاه مشترک با اروپا به مدیریت ریسک، هدف اصلی ایجاد اقتصادی تاب‌آور، کم‌ریسک و مبتنی بر فناوری است. این همان تغییری است که باید در تحلیل‌های مربوط به چین بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد، زیرا بسیاری از تصمیمات امروز پکن را توضیح می‌دهد.

ب - مهمترین اخبار و تحولات
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در ۳ هفته گذشته

اتاق تهران: بخش خصوصی بازوی دیپلماسی اقتصادی کشور در مسیر مذاکرات

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در بیانیه‌ای ضمن حمایت از جریان مذاکرات، بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی و نهادهای مدنی و اقتصادی، به‌ویژه اتاق‌های بازرگانی خارجی، در تقویت دیپلماسی کشور تأکید کرد. در این بیانیه با اشاره به شرایط پس از جنگ و آغاز مسیر گفت‌وگو، بر اهمیت دیپلماسی مقتدرانه و حامی توسعه برای دستیابی به جایگاه شایسته ایران در مسیر توسعه پایدار تأکید شده است. همچنین با بیان آثار منفی جنگ و تحریم‌ها بر اقتصاد کشور، بر لزوم بازگشت به مسیر رشد و اصلاحات اقتصادی و افزایش رقابت‌پذیری تأکید شد. اتاق تهران اعلام کرد بخش خصوصی خود را حامی و همراه دیپلمات‌های کشور در مذاکرات می‌داند و از تمام ظرفیت‌های خود در حوزه روابط خارجی برای کمک به دیپلماسی استفاده خواهد کرد. در این بیانیه همچنین بر ضرورت پرهیز از اختلافات داخلی و حفظ انسجام ملی در شرایط حساس کنونی تأکید شده و جامعه کارآفرینی ایران متعهد به بازسازی اقتصادی و کمک به بازگشت رونق به اقتصاد کشور معرفی شده است.

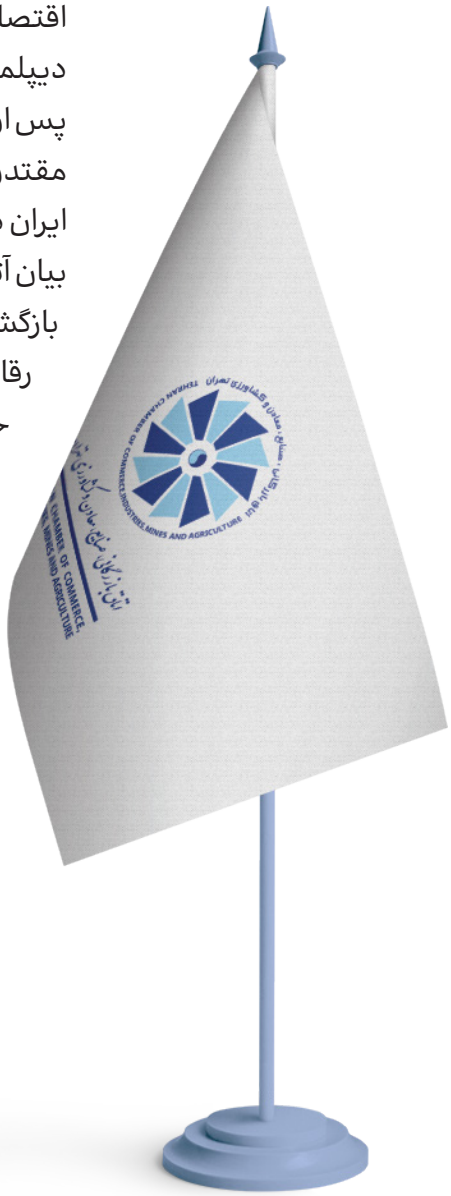

تأکید بر انسجام نهادی و تدوین نقشه‌راه اجرایی برای توسعه همکاری‌های ایران و چین

در نشست «بازنگری پیشنهادات مرتبط با سند توسعه همکاری‌های اقتصادی ایران و چین»، با حضور مسئولان و کارشناسان اتاق تهران، بر ضرورت انسجام نهادی، ایجاد سازوکار متمرکز و رفع پراکندگی تصمیم‌گیری در روابط اقتصادی دو کشور تأکید شد. در این نشست، نبود سازوکار پایدار برای نقل‌وانتقال مالی، موازی‌کاری دستگاه‌ها و ضعف هماهنگی از مهم‌ترین موانع اجرای توافقات عنوان شد. فریدون وردی‌نژاد، دبیرکل اتاق تهران با اشاره به نقش فزاینده چین در اقتصاد جهانی، بر فاصله میان ظرفیت‌های موجود و سطح فعلی روابط اقتصادی تأکید کرد و خواستار تقویت نقش بخش خصوصی و تبدیل سند همکاری به پروژه‌های اجرایی شد. همچنین ایجاد هشت کارگروه تخصصی در حوزه‌های مختلف از جمله انرژی، تجارت، سلامت، صنعت و معدن، زیرساخت و همکاری‌های مالی مورد اشاره قرار گرفت. شرکت‌کنندگان بر توسعه همکاری‌های بخش خصوصی، تقویت ارتباطات بانکی، استفاده از ظرفیت بانک‌های بین‌المللی، توسعه لجستیک و فناوری‌های نوین و هوشمندسازی تأکید کردند. در پایان، تدوین نقشه‌راه اجرایی، تعیین پروژه‌های اولویت‌دار و هماهنگی میان دولت و بخش خصوصی به‌عنوان شرط بهره‌برداری از ظرفیت‌های سند همکاری ایران و چین مطرح شد.

ضرورت پیگیری خسارات زیست‌محیطی جنگ در مجامع بین‌المللی

نشستی تخصصی با محوریت پیامدهای زیست‌محیطی جنگ و تاب‌آوری بنگاه‌های اقتصادی با حضور نمایندگان بخش خصوصی و مسئولان حوزه محیط‌زیست برگزار شد. در این نشست، آثار مخرب جنگ بر محیط‌زیست و اقتصاد از جمله انتشار حجم بالای گازهای گلخانه‌ای، تخریب گسترده واحدهای مسکونی و تولید انبوه نخاله‌های ساختمانی مورد توجه قرار گرفت. همچنین بر اهمیت مستندسازی دقیق خسارات زیست‌محیطی و پیگیری حقوقی و بین‌المللی آن‌ها تأکید شد. حاضران با اشاره به پیامدهای تخریب محیط‌زیست بر افزایش هزینه‌های تولید، کاهش بهره‌وری و اختلال در زنجیره تأمین، بر ضرورت تقویت تاب‌آوری اقتصادی بنگاه‌ها تأکید کردند. توسعه صنایع سبز، حرکت به سمت اقتصاد چرخشی، تنوع‌بخشی به منابع تأمین مواد اولیه و استفاده بیشتر از مواد بازیافتی از مهم‌ترین راهکارهای مطرح‌شده در این نشست بود. همچنین اعلام شد که روند برآورد خسارات و پیگیری‌های بین‌المللی در دستور کار قرار دارد و ملاحظات زیست‌محیطی باید در فرآیند بازسازی و توسعه کشور لحاظ شود.

چین وارد مرحله «اقتصاد امنیت‌محور» شده است

اگر بخواهیم تنها یک جمله برای توصیف سیاست اقتصادی امروز چین انتخاب کنیم، آن جمله این است:

چین دیگر به دنبال بیشترین رشد نیست؛ به دنبال پایدارترین رشد است

در دهه‌های گذشته، شاخص موفقیت اقتصاد چین، سرعت رشد بود؛ اما امروز معیار موفقیت، تاب‌آوری، امنیت اقتصادی و مدیریت ریسک است. به همین دلیل تقریباً تمام تصمیمات اخیر پکن-از حمایت از هوش مصنوعی و نیمه‌هادی‌ها گرفته تا اصلاح بدهی دولت‌های محلی، امنیت غذایی، مدیریت عناصر نادر خاکی و بازطراحی پروژه‌های «کمربند و راه»-در چارچوب یک منطق مشترک قابل تحلیل است:

کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد چین در برابر شوک‌های خارجی

این تحول برای ایران نیز اهمیت زیادی دارد. همکاری موفق با چین در آینده بیش از آنکه به حجم پروژه‌ها وابسته باشد، به میزان انطباق آنها با اولویت‌های جدید پکن بستگی خواهد داشت؛ اولویت‌هایی مانند امنیت انرژی، امنیت زنجیره تأمین، مدیریت ریسک و ایجاد ارزش افزوده مشترک.

همکاری ایران و چین در چارچوب جدید

در این فضای جدید، همکاری با چین از یک معادله ساده «نفت در برابر کالا» خارج می‌شود و پیچیدگی‌های بیشتری می‌یابد. برای موفقیت، ایران و چین مناسب است رفتار جدیدی را مد نظر قرار دهند:

ایران مناسب است:

۱ تطابق با اولویت «امنیت زنجیره تأمین» چین:

- به یک «حلقه امن» در زنجیره تأمین چین تبدیل شود. این به معنای ارائه تضمین‌های بلندمدت و پایدار برای تأمین انرژی و مواد خام است.
- پیشنهاد مشارکت در پروژه‌های پایین‌دستی (پالایش، پتروشیمی) می‌تواند جذابیت بیشتری داشته باشد، زیرا چین به دنبال تنوع‌بخشی به منابع و ایمن‌سازی مسیرهای خود است.

۲ کاهش ریسک و ایجاد شفافیت:

- بزرگترین مانع برای سرمایه‌گذاران چینی، تحریم‌های بین‌المللی و ریسک‌های حقوقی و مالی آن است.
- برای جذب سرمایه‌گذاری بلندمدت چین، ایران باید بستر حقوقی و قراردادی شفاف‌تری ایجاد کند. این شامل به‌روزرسانی موافقت‌نامه‌های حمایت از سرمایه‌گذاری، ارائه سازوکارهای تضمین پروژه و تسهیل کانال‌های پرداخت (مثلاً مبتنی

بر یـوان) می‌شـود. بدون ایـن اقدامـات، حمایت سیاسی چین در مجامع بین‌المللی به تنهایی کافی نخواهد بود.

۳ مدیریت انتظارات و نگاه راهبردی:

- روابط ایران و چین راهبردی اسـت اما بر پایه منافع متقابل تعریف می‌شـود، نه ایدئولوژی مشـترک. چیـن منافـع گسـترده‌ای در کل منطقـه دارد و به دنبال حفظ روابط متوازن با همه بازیگران است.
- ایـران باید بـا درک این واقعیـت، به جـای تکیه بر حمایت‌هـای سیاسـی لحظـه‌ای، بر ایجـاد منافع بلندمدت اقتصادی و پروژه‌های مشترک تمرکز کند که خروج از آنها برای هر دو طرف هزینه‌بر باشد.

۴ ارتقای کیفیت همکاری‌ها:

- همان‌طور که اشاره شد، تراز تجاری فعلی به شدت بـه نفـع چین اسـت و صادرات ایـران عمدتـاً خام است. در اقتصاد امنیت‌محور چین، شرکای تجاری که صرفـاً تأمین‌کننده مـواد خام هسـتند، جایگاه راهبـردی کمتری نسـبت به شـرکایی دارنـد که در زنجیره ارزش افزوده مشـارکت می‌کنند. ایران باید بـه دنبال انتقال فنـاوری، سـرمایه‌گذاری در صنایع تبدیلی و ایجاد ارزش افزوده مشترک باشد.

چین نیز مناسب است:

۱ **تبدیل نگاه تجاری به نگاه توسعه‌ای:** همکاری‌های اقتصادی چین با ایران از محور خرید نفت و فروش کالا به مدلی با ایجاد ظرفیت و یک مشارکت راهبردی عمیق تغییر کنـد. چین می‌توانـد با سـرمایه‌گذاری در صنایع پایین‌دسـتی، تولید مشـترک، انتقال فنـاوری و ایجاد زنجیره‌های ارزش، رابطه را از سـطح مبادله کالا به سطح توسعه مشترک ارتقا دهد.

۲ **ارائـه ابزارهـای مالی متناسـب با شـرایط ایران:** تحریم‌هـا و محدودیت‌هـای بانکـی، بزرگ‌تریـن مانع اجرای پروژه‌هاسـت. چیـن اگر خواهـان حفظ جایگاه راهبردی خود در ایران اسـت، باید استفاده از ابزارهایی مانند: تسـویه با یوان، گسـترش اسـتفاده از سـامانه CIPS، خطوط اعتبـاری ویژه، بانک‌های تخصصی برای پروژه‌هـای ایـران، و سـازوکارهای نوین تأمیـن مالی را توسـعه دهد. بـدون زیرسـاخت مالی، حتـی بهترین توافق‌های سیاسی نیز به نتیجه عملی نمی‌رسند.

۳ **افزایش انتقال دانش و فناوری:** سـرمایه‌گذاری در آموزش نیروی انسانی، مراکز تحقیق و توسعه مشترک، هوش مصنوعـی، اقتصـاد دیجیتـال، انرژی‌هـای نو، صنایع پیشرفته می‌تواند همکاری دو کشور را پایدارتر و عمیق‌تر کند.

۴ **نـگاه بلندمـدت بـه ایـران به‌عنـوان یـک گـره منطقه‌ای:** چین معمولاً ایران را از منظر انرژی یا ترانزیت بررسـی می‌کند. در حالی کـه ایران می‌توانـد برای چین نقش بزرگ‌تری ایفـا کند: اتصال آسـیای مرکزی، اتصال قفقاز، اتصال خلیج فارس، اتصال عراق، اتصال ترکیه، و اتصـال اروپا. اگر چین این نگاه شـبکه‌ای را تقویت کند، جایگاه ایران در ابتکار کمربند و راه نیز ارتقا می‌یابد.

۵ **ایجـاد توازن در تـراز همکاری:** یکـی از انتقادهای موجود در ایران، عدم توازن در تجارت دوجانبه اسـت. چیـن می‌تواند با: افزایـش واردات کالاهـای غیرنفتی، تسهیل ورود محصولات ایرانی به بازار چین، حمایت از سـرمایه‌گذاری مشترک، و مشـارکت در صادرات مجدد محصولات تولیدشده در ایران، این عدم توازن را کاهش دهد.

۶ **افزایـش حضـور شـرکت‌های خصوصـی:** همکاری‌هـای ایـران و چین هنوز تا حد زیـادی متکی بر شرکت‌های بزرگ دولتی یا شبه‌دولتی است. در حالی که تجربه چین نشـان داده است که شرکت‌های خصوصی و متوسط، انعطاف‌پذیری بیشتری دارند و می‌توانند در شرایط پیچیده سریع‌تر وارد پروژه‌های مشترک شوند.

اگر ایران باید «ریسک همکاری» را کاهش دهد، چین نیز باید «عمق همکاری» را افزایش دهد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

TEHRAN CHAMBER OF COMMERCE, INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

تهران، پایتخت تجارت ایران

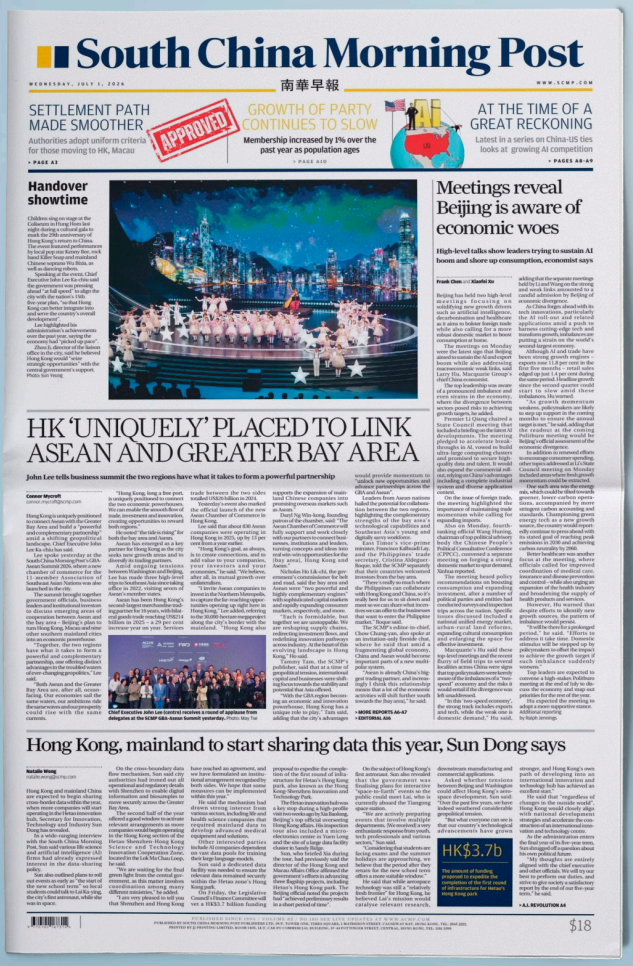

South China Morning Post

南華早報

WEDNESDAY, JULY 1, 2026

WWW.SCMP.COM

SETTLEMENT PATH MADE SMOOTHER

APPROVED

Authorities adopt uniform criteria for those moving to HK, Macau

> PAGE A3

GROWTH OF PARTY CONTINUES TO SLOW

Membership increased by 1% over the past year as population ages

> PAGE A10

AT THE TIME OF A GREAT RECKONING

Latest in a series on China-US ties looks at growing AI competition

> PAGES A8-A9

Handover showtime

Children sing on stage at the Coliseum in Hung Hom last night during a cultural gala to mark the 29th anniversary of Hong Kong's return to China. Thousands attended performances by local pop star Kenny Bee, rock band Killer Soup and mainland Chinese singer Wu Bixia, as well as fireworks. Speaking on the occasion, Chief Executive John Lee Ka-chiu said the government was pressing ahead with efforts to align the city with the nation's 15th five-year plan, "so that Hong Kong can better integrate into and serve the country's overall development".

Lee highlighted his administration's achievements over the past year, saying the economy had "picked up pace". Eric Yeung, director of the Liaison Office in the city, said he believed Hong Kong could "seize more strategic opportunities" with the central government's support. Photo: Sam Tsang

Meetings reveal Beijing is aware of economic woes

High-level talks show leaders trying to sustain AI boom and shore up consumption, economist says

Frank Chen and Xiaofei Xu

Beijing has held two high-level meetings focusing on solidifying new growth drivers such as artificial intelligence, as well as consumption and trade, as it aims to bolster foreign trade while also calling for a more robust domestic market to boost consumption at home.

The two meetings on Monday were the latest sign that Beijing aimed to sustain the AI and export boom while also addressing macroeconomic weak links, said Ding Shuang, Standard Chartered Group's chief China economist.

The top leadership was aware of a pronounced imbalance and even strains in the economy, which "could pose potential downstream risks to achieving growth targets, he added.

Premier Li Qiang chaired a State Council meeting that called for a timely response to new developments. The meeting pledged to accelerate breakthroughs in AI, vowed to build ultra-large computing clusters and called for more high-quality data and talent. It would also expand the commercial rollout, relying on China's advantages including a complete industrial system and diverse application scenes.

On the issue of foreign trade, the meeting highlighted the importance of maintaining trade stability and "calling for expanding imports.

Also on Monday, fourth-ranking official Wang Huning, chairman of top political advisory body the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC), convened a separate meeting on forging a strong domestic market to spur demand. Xinhua reported.

The reporting hewed policy recommendations on boosting consumption and expanding investment, after a number of political gatherings and inspection trips across the nation. Specific issues discussed included a national unified energy market, urban-rural land reforms, expanding cultural consumption and creating more space for effective investment.

Macquarie's Hu said these top-level meetings and the recent litany of field trips to several provinces "underscore the point that top policymakers are keenly aware of the imbalances of a 'two-speed' economy and the risks it would entail if the divergence was left unaddressed".

"In this 'two-speed economy', the strong track includes exports and tech, while the weak one is domestic demand," Hu said, adding that the separate meetings held by Li and Wang on the strong track and weak track pave the way for candid admission by Beijing of economic divergence.

As China forges ahead with its tech innovations, particularly in AI, it is also looking at new applications amid a push to harness cutting-edge tech and transform growth, imbalances are putting a strain on the world's second-largest economy.

Although AI and trade have been strong growth engines – exports rose 11.8 per cent in the first five months – retail sales rose only 4.8 per cent during the same period. Headline growth since the second quarter could start to slow amid these imbalances, Hu warned.

"Given that the Middle East war is not over, policymakers are likely to step up support in the coming months to ensure the annual target is met," he said, adding that the July session of the Politburo meeting would be Beijing's official assessment of the economic divergence.

In addition to renewed efforts to boost consumption, Hu expects other topics addressed at Li's State Council meeting on Monday – included areas where fresh growth momentum could be extracted.

These include the digital economy, which could be tilted towards greener, lower-carbon operations, accompanied by more stringent carbon accounting and pricing, as well as new sources of energy such as a new growth source, the country would reportedly continue to press ahead with its stated goal of reaching peak carbon emissions before meeting carbon neutrality by 2060.

Better healthcare was another focus at the meeting, where officials called for improved medical insurance, more health insurance and disease-prevention and control – while also urging an expansion of the health industry and broadening the supply of healthcare services.

However, Hu warned that despite efforts to identify new growth sources, the pattern of imbalance would persist.

"I still see the need for prolonged period," he said. "Efforts to address the 'two-speed' economy and stimulate will be stepped up by policymakers to offset the impact to achieve the growth target if such imbalance suddenly worsens."

Top leaders are expected to convene a high-stakes Politburo meeting at the end of July to discuss the economy and map out policies for the second half.

He expected the meeting to adopt a more supportive stance.

Additional reporting by Ralph Jennings

> MORE REPORTS A6-A7

> EDITORIAL A16

HK 'UNIQUELY' PLACED TO LINK ASEAN AND GREATER BAY AREA

John Lee tells business summit the two regions have what it takes to form a powerful partnership

Conner Mycroft

conner.myc@scmp.com

Hong Kong is uniquely positioned to connect Asean with the Greater Bay Area in a "mutually beneficial and complementary partnership" amid a shifting geopolitical landscape, Chief Executive John Lee Ka-chiu has said.

Lee, in a video message at the South China Morning Post's (SCMP) Asean Summit 2026, where a new chamber of commerce for the 11-member Association of Southeast Asian Nations was also launched in the city.

The summit brought together government officials, business leaders and institutional investors to discuss ways to deepen cooperation between Asean and the bay area – Beijing's plan to turn Hong Kong, Macau and nine other southern mainland cities into a global economic powerhouse.

"Together, the two regions have what it takes to form a powerful and complementary partnership, one offering distinct advantages in a rapidly changing and ever-changing geopolitics," Lee said.

"Both Asean and the Greater Bay Area are, after all, oceanic economies. We are connected by the same waters, our ambitions ride the same waves and our prosperity could rise with the same currents.

"Hong Kong, long a free port, is uniquely positioned to connect the two economic powerhouses. We can enable the smooth flow of trade, investment and innovation, creating opportunities to onward connect."

He noted "the tide is rising" for both the bay area and Asean.

Asean has emerged as a key partner for Hong Kong in the city's efforts to diversify its economy and diversify its trading partners.

Amid ongoing tensions between Washington and Beijing, Lee has made three high-level trips to Southeast Asian countries since 2022, visiting seven of Asean's member states.

Asean has been Hong Kong's second-largest merchandise trading partner for the past decade, with goods trade reaching US$214 billion in 2025 – a 29 per cent increase year on year. Services trade between the two sides totalled US$20 billion in 2024.

Yesterday's event also marked the official launch of the new Asean Chamber of Commerce in Hong Kong.

Lee said that about 830 Asean companies were operating in Hong Kong in 2025, up by 17 per cent from a year earlier.

"Hong Kong's goal, as always, is to create connections, and to add value to your companies, your investors and your economies," he said. "We believe, after all, in mutual growth over zero-sum games.

"I invite Asean companies to invest in the Northern Metropolis, to capture the far-reaching opportunities opening up right here in Hong Kong, and to leverage the 30,000-hectare expanse along the city's border with the mainland. "Hong Kong also supports the expansion of mainland Chinese companies into promising overseas markets such as Asean.

Ivan Ng Wa-Wing, founding partner of the chamber, said: "The Asean Chamber of Commerce will fully support and work closely with our partners to connect business leaders, share insights, exchange ideas and unlock new opportunities for the [bay area], Hong Kong and Asean."

Nicholas Ho Lik-chi, the government's commissioner for Asean affairs, said Hong Kong and Asean were "two powerful and highly complementary engines" with sophisticated capital markets and rapidly expanding consumer bases, and "together we can unleash the 30,000-hectare expanse along the city's border with the mainland. "Hong Kong also would provide momentum to "unlock new opportunities and deepen partnerships across the GBA and Asean."

Leaders from Asean nations hailed the potential for collaboration between the two regions, with Singapore's trade minister Gan Kim Yong calling for synergies of the bay area's technological capabilities and Southeast Asia's young and digitally savvy workforce.

Jose Ma Ong, the Philippine prime minister, Francisco Ed Pangilinan, and the Philippines' trade secretary, Cristina Aldeguer-Roque, told the SCMP separately that their countries welcomed investors from the bay area.

"The Philippines is a place where entrepreneurs can collaborate with Hong Kong and China, so it's really best for us to sit down and meet so we can share what we've learned and what opportunities that want to enter the Philippine market," Roque said.

The SCMP's editor-in-chief, Chow Chung-yan, also spoke at the event, saying the bay area was where he said that amid a fragmenting global economy, China and Asean would become important parts of a new multi-polar world.

"Asean is already China's biggest trading partner, and increasingly I think this relationship means that a lot of the economic growth in China is going to move towards the [bay area]," he said.

> MORE REPORTS A6-A7

> EDITORIAL A16

Chief Executive John Lee (centre) receives a round of applause from delegates at the SCMP-GBA-Asean Summit yesterday. Photo: May Tse

Hong Kong, mainland to start sharing data this year, Sun Dong says

Natalie Wong

natalie.wong@scmp.com

Hong Kong and mainland China are expected to begin sharing cross-border data within the year, Sun Dong said, as the city looks to operating in the Hetao innovation hub, Secretary for Innovation, Technology and Industry Sun Dong has revealed.

Sun, in a wide-ranging interview with the South China Morning Post, Sun said various IR science and artificial intelligence (AI) firms had already expressed interest in the data-sharing policy.

Sun also outlined plans to roll out events as early as "the start of the new school term" so local students can learn more about the city's first astronaut, while she was in space.

On the cross-boundary data flow mechanism, Sun said city officials were working on the operational and regulatory details with Shenzhen to enable digital information and biosamples to move securely across the Greater Bay Area.

The second half of the year offered a good window to activate relevant arrangements as more companies could begin operating in the Hetao area, the zone that Hetao Shenzhen Hong Kong Science and Technology Innovation Cooperation Zone, located in the Lok Ma Chau Loop, is part of.

"We are waiting for the final green light from the central government, as this matter involves coordination among many different departments," she said.

"I am very pleased to tell you that Shenzhen and Hong Kong have reached an agreement, and we have formulated an institutional framework that satisfies both sides. We hope that some measures can be implemented within this year."

He said the mechanism had already drawn interest from various sectors, including life and health science companies that required mainland data to develop advanced medical products and services.

Other interested parties include AI companies dependent on vast data pools for training their large-language models.

Sun said the Hetao data facility was needed to ensure the relevant data remained securely within the Hetao zone's Hong Kong park.

On Friday, the Legislative Council's finance Committee will vet a HK$3.7 billion funding proposal to expedite the completion of the first round of infrastructure for Hetao's Hong Kong park, also known as the Hong Kong-Shenzhen Innovation and Technology Park.

The Hetao innovation hub was set up in 2023 to boost high-end technologies by Xia Baolong, Beijing's top official overseeing Hong Kong affairs. His inspection tour also included a micro-electronics factory in Shenzhen and the site of a large data facility cluster in Sandy Ridge.

Sun, who briefed Xia during the tour, had previously said the Hong Kong park in Hetao and a Macau affairs Office affiliated the government's efforts in advancing three flagship projects, including Hetao's Hong Kong park. The Beijing official noted the projects had "achieved preliminary results in a short period of time".

On the subject of Hong Kong's first astronaut, Sun also revealed that the city was working on finalising plans for interactive "space-to-Earth" events so the public could meet Lai, who is currently aboard the Tiangong space station.

"We are actively preparing events that involve multiple departments. We received a very enthusiastic response from youth, from primary schools and various sectors," Sun said.

"Considering that students are facing exams and the summer holidays are approaching, we plan to launch these events in person for the new school term offers a more suitable window."

He said that while aerospace technology was still a "relatively fresh frontier" for Hong Kong, he believed Lai's mission would catalyse relevant research, downstream manufacturing and commercial applications.

"We have had discussions between Beijing and Washington could affect Hong Kong's aerospace development, Sun said. "Over the past few years, we have seen the ups and downs in the geopolitical tension.

"But what everyone can see is that our country's technological advancements have grown stronger, and Hong Kong's own path of developing into an international aerospace and technology hub has achieved an excellent start."

He said that "regardless of changes in the outside world", Hong Kong will "align closely with national development plan strategies and accelerate the construction of an international innovation and technology centre.

Sun also said Lai's mission enters the final year of its five-year term, Sun shrugged off speculation about his own political future.

"My thoughts are entirely aligned with the chief executive and other officials. Our singular focus is best to perform our duties, and strive to give society a satisfactory report by the end of our five-year term," he said.

> ALL REVOLUTION A6

HK$3.7b

The amount of funding proposed to expedite the completion of the first round of infrastructure for Hetao's Hong Kong park

$18

دبیرخانه توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری بخش خصوصی با چین